

ความสำคัญของคุณสมบัติในการสมัครสอบแข่งขันเข้าทำงาน

นางสาววรรณพร เตือนวีระเดช พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ
สำนักงานศาลปกครอง

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันในทุกๆ ด้านไม่ว่าแม้แต่ในเรื่องของการทำงานที่อัตราค่าจ้างในการว่าจ้างเข้าทำงานในแต่ละที่มีอัตราจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ต้องการทำงาน จึงไม่น่าแปลกใจที่จำนวนอัตราคนว่างงานจะสูงขึ้นทุกปีเพราะทุกปีก็จะมีบัณฑิตจบใหม่จากสถาบันต่างๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการสมัครงานในแต่ละตำแหน่งก็จะพิจารณาว่ามีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งที่ว่างนั้นหรือไม่ เพราะโดยปกติไม่ว่าจะสมัครเข้าทำงานในตำแหน่งใดในภาคเอกชนและภาคราชการก็จะมีข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครงานไว้แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานหรือเงื่อนไขอื่นๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สมัครงานที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติของตนในเบื้องต้นก่อนยื่นแสดงความจำนงสมัครงาน แต่ก็เป็นไปได้ว่าผู้สมัครไม่ได้ตรวจสอบคุณสมบัติอย่างละเอียดหรือไม่รู้ไม่เข้าใจคุณสมบัติตามที่หน่วยงานประกาศกำหนดไว้อย่างชัดเจนและหากหน่วยงานที่รับสมัครได้เห็นชอบให้ผ่านคุณสมบัติ จนกระทั่งเข้าสอบแข่งขันและได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งผลจะเป็นอย่างไร มีคำตอบในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๑/๒๕๕๓

องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๓ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานในตำแหน่งดังกล่าว โดยใช้วุฒิการศึกษาปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และเป็นผู้สอบแข่งขันได้ลำดับที่ ๑๓ แต่ในการเรียกเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งว่ามีวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล) จึงมีมติให้ตัดชื่อของผู้ฟ้องคดีออกจากบัญชีรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบลในตำแหน่งที่สอบได้ หรือตำแหน่งอื่นที่สามารถบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีตามวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานส่วนตำบลตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๓ โดยใช้วุฒิการศึกษาปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นวุฒิการศึกษาที่ไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้สมัครสอบที่ขาดคุณสมบัติและแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสอบแข่งขันได้โดยอยู่ในลำดับที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งก็ตาม แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุมัติยกเว้นจากคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) อยู่ก่อนหรือภายหลังการสอบแข่งขัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ตัดชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากบัญชีรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการสอบสัมภาษณ์จะถือว่าไม่มีข้อขัดข้องในการตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ เพราะในการสมัครนี้ผู้สมัครต้องสมัครด้วยตนเองและต้องตรวจสอบและรับรองคุณสมบัติของตนเองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่ประกาศไว้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่สมัครแล้ว แต่ยังคงใช้วุฒิการศึกษานี้ซึ่งเป็นวุฒิการศึกษาที่ไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสอบได้ก็ไม่ใช่ผลให้ผู้ฟ้องคดีที่ขาดคุณสมบัติในการสมัครสอบและไม่มีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งนี้มาตั้งแต่แรก กลายเป็นผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไปได้

คดีนี้เป็นข้อเตือนที่ดีสำหรับผู้สมัครสอบเข้ารับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการทั้งหลายว่า การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะการทำงานให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นๆ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆ เป็นเบื้องต้น การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครงานทั้งในชั้นของตนเองและในชั้นกรรมการผู้ตรวจสอบคุณสมบัติจึงต้องชัดเจนและถูกต้อง เพราะในที่สุดนั้นแม้ว่าจะสามารถสอบผ่านไปได้ทุกขั้นตอนซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่หากมีคุณสมบัติที่ไม่ตรงตามเงื่อนไขที่ประกาศไว้ก่อนก็จะถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่แรกและไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้างให้เป็นผู้มีคุณสมบัติในภายหลังเพื่อให้มีการบรรจุและแต่งตั้งเข้าทำงานได้
